

VAI TRÒ CỦA CÁN BỘ QUẢN LÝ HỌC VIÊN TRONG CÔNG TÁC GIÁO DỤC CHÍNH TRỊ Ở CÁC TRƯỜNG SĨ QUAN QUÂN ĐỘI

Nguyễn Đình Tiên, Phạm Thị Tô Huệ
Trường Đại học Nguyễn Huệ

Tóm tắt: Giáo dục chính trị là một trong những nhiệm vụ trung tâm, xuyên suốt trong quá trình đào tạo sĩ quan quân đội, nhằm hình thành bản lĩnh chính trị vững vàng, phẩm chất đạo đức cách mạng và năng lực hành động thực tiễn cho đội ngũ cán bộ tương lai. Trong quá trình này, cán bộ quản lý học viên có vai trò trực tiếp định hướng tư tưởng, xây dựng bản lĩnh chính trị, nâng cao nhận thức, động cơ học tập và rèn luyện cho học viên. Bài viết đề xuất một số giải pháp nhằm góp phần nâng cao chất lượng giáo dục chính trị cho học viên, đáp ứng yêu cầu xây dựng Quân đội nhân dân Việt Nam cách mạng, chính quy, tinh nhuệ, hiện đại.

Từ khóa: Cán bộ quản lý học viên; giáo dục chính trị; trường sĩ quan quân đội; bản lĩnh chính trị; học viên.

THE ROLE OF CADET MANAGEMENT OFFICERS IN POLITICAL EDUCATION AT MILITARY OFFICER SCHOOLS

Abstract: Political education is one of the central and continuous tasks in the training of military officers, aiming to form firm political resolve, revolutionary moral qualities, and practical action capabilities for future officers. In this process, cadet management officers play a direct role in guiding ideology, building political resolve, and enhancing awareness, motivation, and training for cadets. This article proposes several solutions to contribute to improving the quality of political education for cadets, meeting the requirements of building a revolutionary, regular, elite, and modern Vietnamese People's Army.

Keywords: Cadet management officers; political education; military officer school; political resolve; cadet.

Nhận bài: 22/04/2026

Phản biện: 23/05/2026

Duyệt đăng: 26/05/2026

I. ĐẶT VẤN ĐỀ

Các trường sĩ quan quân đội giữ vai trò then chốt trong việc hình thành đội ngũ cán bộ có đủ phẩm chất, năng lực, uy tín, đáp ứng yêu cầu nhiệm vụ trong tình hình mới. Công tác giáo dục chính trị giữ vai trò quan trọng, là quá trình trang bị cho học viên bản lĩnh chính trị vững vàng, phẩm chất đạo đức trong sáng, ý thức tổ chức kỷ luật và động cơ học tập, rèn luyện đúng đắn, từ đó, xây dựng đội ngũ sĩ quan tương lai có đủ năng lực đáp ứng yêu cầu xây dựng và bảo vệ Tổ quốc hiện nay. Trong quá trình này, cán bộ quản lý học viên giữ vai trò đặc biệt quan trọng, vừa là người trực tiếp tổ chức, quản lý, vừa là cầu nối giữa lãnh đạo, chỉ huy với học viên; đồng thời, là lực lượng nắm bắt, định hướng tư tưởng, giúp học viên giải quyết những vướng mắc nảy sinh trong học tập, rèn luyện và đời sống. Trong bối cảnh tình hình thế giới, khu vực có nhiều biến động phức tạp; các thế lực thù địch gia tăng hoạt động chống phá trên không gian mạng; sự tác động của kinh tế thị trường, toàn cầu hóa và truyền thông số ảnh hưởng mạnh mẽ đến nhận thức, lối sống của học viên quân đội, việc phát huy vai trò của cán bộ quản lý học viên trong công tác giáo dục chính trị ở các trường sĩ quan quân đội hiện nay là yêu cầu cấp thiết, có ý nghĩa cả về lý luận và thực tiễn.

II. NỘI DUNG NGHIÊN CỨU

2.1. Vai trò của cán bộ quản lý học viên trong công tác giáo dục chính trị ở các trường sĩ quan quân đội

Giáo dục chính trị là một hoạt động cơ bản của công tác đảng, công tác chính trị trong Quân đội nhân dân Việt Nam, giữ vị trí then chốt trong quá trình đào tạo, bồi dưỡng học viên ở các trường sĩ quan quân đội: “Công tác giáo dục chính trị là một hình thức cơ bản của công tác tư tưởng; một nội dung quan trọng của nhiệm vụ huấn luyện bộ đội; là khâu căn bản, trung tâm, có ý nghĩa quyết định đến việc xây dựng nhân tố chính trị, tinh thần trong Quân đội và Dân quân tự vệ”. Thông qua giáo dục chính trị, học viên được trang bị hệ thống tri thức lý luận chủ nghĩa Mác – Lênin, tư tưởng Hồ Chí Minh, đường lối, quan điểm của Đảng, chính sách, pháp luật của Nhà nước và điều lệnh, điều lệ của quân đội; hình thành thế giới quan khoa học, nhân sinh quan cách mạng, niềm tin, lý tưởng và động cơ học tập, rèn luyện đúng đắn. Đây là nền tảng quan trọng để xây dựng đội ngũ sĩ quan tương lai có bản lĩnh chính trị vững vàng, phẩm chất đạo đức trong sáng, ý chí quyết tâm cao, đáp ứng yêu cầu xây dựng quân đội trong giai đoạn mới.

Trong công tác giáo dục chính trị, bên cạnh đội ngũ giảng viên, cán bộ quản lý học viên đóng vai trò đặc biệt quan trọng. Họ là lực lượng trực tiếp quản lý, chỉ huy, huấn luyện, trợ giáo và giúp đỡ học viên trong suốt quá trình học tập, rèn luyện. Chính vì vậy, cán bộ quản lý học viên là một mắt xích quan trọng, lực lượng tuyến đầu trong công tác giáo dục chính trị tại các trường sĩ quan quân đội. Cán bộ quản lý học viên là người tổ chức, duy trì nền nếp giáo dục chính trị trong toàn bộ quá trình học viên học tập và sinh hoạt. Nếu như giảng viên cung cấp hệ thống tri thức lý luận chính trị trong các giờ học trên lớp thì chính cán bộ quản lý học viên là người trực tiếp duy trì, giám sát và tổ chức thực hành những nội dung đó trong thực tiễn cuộc sống hằng ngày của học viên. Họ vừa là người quản lý, chỉ huy, vừa là người giáo dục, tổ chức mọi hoạt động tư tưởng từ theo dõi, đánh giá đến uốn nắn, định hướng tư duy chính trị và hành vi đạo đức cho học viên. Qua việc tổ chức sinh hoạt đơn vị, sinh hoạt các tổ chức quần chúng, các hoạt động chính trị, văn hóa tinh thần, đối thoại dân chủ, cán bộ quản lý học viên từng bước đưa công tác giáo dục chính trị vào từng nhóm học viên, từng cá nhân cụ thể, góp phần hình thành nên môi trường giáo dục thống nhất và bền vững trong đơn vị.

Bên cạnh đó, cán bộ quản lý học viên còn giữ vai trò then chốt trong việc quản lý và định hướng tư tưởng cho học viên một cách kịp thời, chính xác. Với đặc điểm là lực lượng trẻ, đang trong quá trình hình thành nhân cách quân nhân cách mạng, học viên sĩ quan rất dễ chịu tác động của những yếu tố khách quan như mạng xã hội, truyền thông đa chiều, mặt trái của kinh tế thị trường và sự chống phá của các thế lực thù địch thông qua chiến lược “diễn biến hòa bình”, “phi chính trị hóa quân đội”. Trong bối cảnh mới này, cán bộ quản lý học viên với trách nhiệm thường xuyên gần gũi, sát sao trong công tác quản lý, giáo dục phải nắm, dự báo được các vấn đề về tư tưởng nảy sinh ở mỗi học viên để kịp thời đề xuất các biện pháp giáo dục, đấu tranh phù hợp. Đặc biệt, cán bộ quản lý học viên còn là lực lượng nêu gương trực tiếp, là hình mẫu cụ thể để học viên soi chiếu, học tập và rèn luyện. Chủ tịch Hồ Chí Minh từng nhấn mạnh: “Một tấm gương sống còn có giá trị hơn một trăm bài diễn văn tuyên truyền”, câu nói ấy có ý nghĩa đặc biệt đối với cán bộ quản lý học viên trong môi trường quân đội.

Ngoài ra, trong xu thế đổi mới giáo dục, đào tạo hiện nay, cán bộ quản lý học viên còn có vai trò quan trọng trong việc phối hợp giữa các lực lượng làm công tác tuyên truyền, giáo dục trong nhà trường. Công tác giáo dục chính trị là nhiệm vụ không thể tách rời với các hoạt động giảng dạy, quản lý, huấn luyện. Cán bộ quản lý học viên là người giữ vai trò “kết nối” các lực lượng này, bảo đảm sự thống nhất từ nhận thức đến hành động, từ chỉ đạo đến tổ chức thực hiện. Việc phối hợp hiệu quả giữa cán bộ quản lý học viên với giảng viên, cơ quan chức năng, các tổ chức đoàn thể trong nhà trường không chỉ nâng cao hiệu quả giáo dục chính trị mà còn góp phần xây dựng môi trường giáo dục toàn diện, chính quy, lành mạnh.

2.2. Thực trạng vai trò của cán bộ quản lý học viên trong công tác giáo dục chính trị

Trong những năm gần đây, dưới sự lãnh đạo, chỉ đạo của Đảng ủy, Ban Giám hiệu ở các trường sĩ quan quân đội, công tác phát huy vai trò của cán bộ quản lý học viên trong giáo dục chính trị đã có nhiều chuyển biến tích cực. Nhận thức về vị trí, chức năng của lực lượng này trong giáo dục, đào tạo ngày càng rõ nét hơn; nhiều mô hình, cách làm sáng tạo được triển khai và nhân rộng; phẩm chất, năng lực của đội ngũ cán bộ quản lý học viên từng bước được nâng cao, từng bước đáp ứng yêu cầu nhiệm vụ trong tình hình mới. Trong thực tiễn, nhiều cán bộ đã chủ động đổi mới phương pháp, lối làm việc, không ngừng rèn luyện phẩm chất đạo đức, tích cực gần gũi, lắng nghe tâm tư, nguyện vọng của học viên để từ đó có định hướng tư tưởng sát thực, phù hợp. Không ít đơn vị đã xây dựng được đội ngũ cán bộ quản lý “3 tốt”: tư tưởng vững, phong cách mẫu mực, phương pháp sâu sát, góp phần lan tỏa tinh thần chính trị tích cực trong tập thể học viên. Bên cạnh đó, việc kết hợp giữa công tác quản lý học viên với giáo dục chính trị từng bước đi vào chiều sâu. Cán bộ quản lý học viên không còn bị bó hẹp trong vai trò hành chính, kiểm tra, giám sát mà đã dần trở thành “người đồng hành”, “người tổ chức môi trường giáo dục”, phối hợp tốt với các cơ quan chức năng, khoa giáo viên, chỉ huy các cấp để thực hiện tốt nhiệm vụ chung. Nhiều trường sĩ quan quân đội đã triển khai hiệu quả mô hình “Tổ tư vấn tâm lý, pháp lý, sức khỏe” cho học viên, trong đó cán bộ quản lý đóng vai trò nòng cốt, thể hiện rõ chức năng hỗ trợ, tư vấn, đồng hành cùng học

viên trong việc tháo gỡ khó khăn về nhận thức, tinh thần, từ đó tạo sự ổn định về tư tưởng trong đơn vị.

Tuy nhiên, việc phát huy vai trò của cán bộ quản lý học viên vẫn còn một số tồn tại, bất cập. Việc nắm bắt tình hình tư tưởng của học viên có lúc còn hạn chế. Trong một số trường hợp, cán bộ quản lý học viên còn lúng túng, thiếu kỹ năng xử lý. Đặc biệt, “Việc tự học, tự nghiên cứu, tự tu dưỡng, rèn luyện và trách nhiệm nêu gương của một số cán bộ chưa tốt, thiếu tự giác, nói chưa đi đôi với làm”. Phương pháp giáo dục tư tưởng của một số cán bộ quản lý học viên còn hạn chế. Bên cạnh đó, công tác phối hợp giữa cán bộ quản lý học viên với các lực lượng giáo dục khác chưa thật sự đồng bộ, chặt chẽ.

2.3. Giải pháp phát huy vai trò của cán bộ quản lý học viên trong công tác giáo dục chính trị

Thứ nhất, nâng cao nhận thức và trách nhiệm của cán bộ quản lý học viên về vị trí, tầm quan trọng của giáo dục chính trị.

Để phát huy đầy đủ vai trò của mình, trước hết, mỗi cán bộ quản lý học viên phải nhận thức sâu sắc về vai trò quan trọng của công tác giáo dục chính trị trong các trường sĩ quan quân đội. Chủ tịch Hồ Chí Minh đã chỉ rõ: “Tư tưởng đúng thì hành động mới khỏi sai lạc và mới làm tròn nhiệm vụ cách mạng được”. Khi hiểu rõ tầm quan trọng, họ sẽ có động lực đề chủ động, sáng tạo hơn trong công việc, tránh làm hình thức, đối phó. Các trường sĩ quan quân đội cần thường xuyên tổ chức các hội nghị, lớp tập huấn chuyên đề, sinh hoạt chính trị tư tưởng nhằm trang bị cho cán bộ quản lý học viên những tri thức mới về đường lối, quan điểm của Đảng, tình hình thế giới và trong nước, cũng như phương pháp quản lý học viên trong điều kiện mới. Việc gắn kết quả thực hiện công tác giáo dục chính trị với tiêu chuẩn đánh giá, bình xét cán bộ hàng năm sẽ tạo ra áp lực tích cực và nâng cao ý thức trách nhiệm. Đồng thời, cần đẩy mạnh tuyên truyền, nêu gương điển hình tiên tiến trong đội ngũ cán bộ quản lý học viên để nhân rộng những cách làm sáng tạo, hiệu quả, tạo chuyển biến mạnh mẽ trong nhận thức của đội ngũ này.

Thứ hai, chú trọng bồi dưỡng kỹ năng quản lý tư tưởng cho đội ngũ cán bộ quản lý học viên.

Trong bối cảnh hiện nay, công tác giáo dục chính trị đòi hỏi người cán bộ không chỉ có bản

lĩnh chính trị vững vàng mà còn phải am hiểu tâm lý, biết cách thuyết phục, truyền cảm hứng và xử lý linh hoạt các vấn đề nảy sinh. Do đó, cần xây dựng kế hoạch bồi dưỡng bài bản về nắm, dự báo, đánh giá, phân loại, định hướng, giải quyết, đấu tranh tư tưởng học viên; kỹ năng tổ chức hoạt động tập thể và xử lý tình huống phức tạp. Những lớp tập huấn chuyên sâu, kết hợp hình thức đào tạo tập trung với tự học, tự nghiên cứu sẽ giúp cán bộ quản lý học viên củng cố và mở rộng kiến thức. Bên cạnh đó, việc luân chuyển cán bộ quản lý học viên qua nhiều vị trí và môi trường khác nhau cũng rất cần thiết để họ tích lũy kinh nghiệm thực tiễn, nâng cao năng lực tổng hợp. Các hội thi, các buổi trao đổi kinh nghiệm giữa các đơn vị sẽ là cơ hội để đội ngũ cán bộ học hỏi lẫn nhau, hoàn thiện kỹ năng nghề nghiệp.

Thứ ba, đổi mới hình thức, phương pháp giáo dục theo hướng sinh động, hấp dẫn, tăng cường sự chủ động của học viên.

Một trong những nguyên nhân làm giảm hiệu quả giáo dục chính trị hiện nay là phương pháp còn đơn điệu, truyền đạt một chiều, thiếu sự tương tác. Vì vậy, cán bộ quản lý học viên cần mạnh dạn thay đổi, kết hợp linh hoạt giữa các hình thức học tập chính khóa với tọa đàm, diễn đàn, sinh hoạt chuyên đề, giao lưu văn hóa, văn nghệ, thể thao, tham quan thực tế tại đơn vị cơ sở. Việc ứng dụng công nghệ thông tin, tận dụng các nền tảng số, mạng xã hội quân sự để truyền tải thông điệp giáo dục cũng cần được chú trọng. Theo đó, có thể xây dựng các bài giảng điện tử, video ngắn, infographic định hướng tư tưởng để học viên dễ tiếp nhận và chia sẻ. Ngoài ra, nên tổ chức các nhóm trao đổi trên mạng nội bộ của nhà trường để tạo môi trường học tập tương tác, giúp cán bộ quản lý học viên nắm bắt kịp thời tâm tư, phản hồi của học viên. Đổi mới phương pháp theo hướng hiện đại, gần gũi sẽ tạo động lực để học viên tích cực tham gia, từ đó nâng cao hiệu quả giáo dục.

Thứ tư, phát huy vai trò nêu gương, xây dựng uy tín của cán bộ quản lý học viên.

Uy tín và tấm gương sáng của cán bộ quản lý học viên có sức cảm hóa mạnh mẽ hơn mọi lời giáo dục. Khi học viên thấy cán bộ của mình mẫu mực trong lối sống, tác phong, tinh thần trách nhiệm, họ sẽ tự giác học tập và noi theo. Do đó, mỗi cán bộ quản lý học viên phải thường xuyên tự rèn luyện, giữ gìn phẩm chất chính trị, đạo đức,

lối sống, chấp hành nghiêm kỷ luật, nói đi đôi với làm. Các trường sĩ quan quân đội cần xây dựng bộ tiêu chí cụ thể để đánh giá mức độ nêu gương, đưa vào tiêu chuẩn bình xét, bổ nhiệm, đề bạt cán bộ. Bên cạnh đó, cần kịp thời biểu dương, khen thưởng những cán bộ tiêu biểu, đồng thời xử lý nghiêm những trường hợp vi phạm, thiếu gương mẫu để giữ vững kỷ cương và tạo động lực cho cả đội ngũ cán bộ quản lý học viên. Việc phát huy tốt vai trò nêu gương sẽ góp phần nâng cao uy tín, sức thuyết phục của mỗi cán bộ quản lý học viên, từ đó nâng cao hiệu quả giáo dục chính trị trong tập thể học viên.

III. KẾT LUẬN

Phát huy vai trò của cán bộ quản lý học viên trong công tác giáo dục chính trị ở các trường sĩ

quan quân đội là yêu cầu khách quan, cấp thiết trong bối cảnh hiện nay. Đội ngũ này vừa là người tổ chức quản lý, vừa là chủ thể giáo dục, vừa là tấm gương trực tiếp định hình giá trị cho học viên. Hiệu quả giáo dục chính trị phụ thuộc lớn vào bản lĩnh chính trị, năng lực sư phạm, phương pháp giáo dục và uy tín cá nhân của cán bộ quản lý học viên. Khi cán bộ quản lý học viên thực sự trở thành trung tâm liên kết giữa lý luận chính trị và thực tiễn rèn luyện, giữa kỷ luật và nhân văn, giữa truyền thống và hiện đại, quá trình đào tạo sĩ quan sẽ đạt hiệu quả bền vững, góp phần xây dựng Quân đội nhân dân Việt Nam cách mạng, chính quy, tinh nhuệ, hiện đại.

TÀI LIỆU THAM KHẢO

- Tổng cục Chính trị (2026). *Quyết định số 1018/QĐ-CT ngày 26/3/2026 về Ban hành Quy chế Giáo dục chính trị trong Quân đội nhân dân và dân quân tự vệ Việt Nam*.
- Hồ Chí Minh toàn tập* (2011). Tập 1. H. NXB. Chính trị quốc gia – Sự thật, tr. 284.
- Tổng cục Chính trị (2024). *Báo cáo số 1686/BC-TH ngày 25/6/2024 về đánh giá sơ kết 3 năm thực hiện Kết luận số 01-KL/TW của Bộ Chính trị (khóa XIII) và 2 năm thực hiện Nghị quyết 847-NQ/QUTW của Quân ủy Trung ương về phát huy phẩm chất “Bộ đội Cụ Hồ”, kiên quyết chống chủ nghĩa cá nhân trong tình hình mới*.
- Hồ Chí Minh toàn tập* (2011). Tập 6. H. NXB. Chính trị quốc gia – Sự thật, tr. 360.